

Концептуальні засади розвитку управлінських компетентностей директорів опорних шкіл у процесі підвищення кваліфікації/ Н.І.Клокар//Management of higher education quality: problems and prospects/ [collection of scientific papers; edited Victor Oliynik]. – London, IASHE, 2017.– P.107 – 109.

Hub – school as a new quality of Ukrainian secondary education needs highly developed managerial competencies of school principals. From the point of view of scientific approach these competencies include key ones, professional & specific managerial, which are developed in the process of in – service education. A very important part of this teaching is predictability of its results. A new program of in – service education of hub – school principals, which was created & implemented in the University of Education Management of the National Academy of Education Sciences of Ukraine, shows the advantages of new approaches & conceptual bases of the teaching which is oriented on the democratic changes in the society, the process of modernization of the secondary education, a hub – school as a way of equal access to quality education.

Key – words: hub – schools principals, managerial competencies, development, in – service education, program.

В сучасних умовах розвитку освіти України формується опорна школа (hub – school) як нова якість загальноосвітнього навчального закладу, що покликаний іти шляхом інноваційного розвитку не лише у питаннях організації навчально – виховного процесу, але й у створенні демократичної моделі управління та забезпеченні автономії функціонування школи, сучасного змісту навчання, виховання й розвитку учнів.

Управлінські компетентності керівника опорної школи з погляду сучасної наукової думки включають ключові як основу будь – якої

професійної діяльності та інноваційну складову, що поряд з професійними знаннями (педагогіка, психологія) передбачають усвідомлення і сприйняття нової філософії освіти, глибоке володіння питаннями освітнього менеджменту, високорозвинуті громадянські компетентності.

Вивчення та аналіз практики роботи опорних шкіл України (2013 – 2014, 2016 – 2017 рр.) дозволив врахувати основні протиріччя суспільного та соціально – економічного характеру, що впливають на процес створення, становлення та розвитку опорних шкіл і виокремити особливості управління опорними закладами та їх філіями в умовах трансформаційних змін і процесу децентралізації влади.

Наукове вивчення та обґрунтуванням специфіки, методології та сутності розвитку управлінських компетентностей керівників опорних закладів освіти у системі ППО, зокрема у процесі ПК як невід’ємної складової їхньої неперервної освіти, здійснюється на основі культурологічної, особистісно орієнтованої, когнітивної, компетентнісної парадигм. Теоретичне осмислення сутності навчання, вивчення та виокремлення різних підходів до організації і змісту ПК керівників закладів освіти й ретроспективний аналіз розвитку системи ППО і процесу ПК за останні десятиліття [1, 2] дав можливість здійснити проектування й реалізацію модульного й диференційованих підходів до складання навчальної програми і робочого навчального плану курсів ПК в ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України. Базові теоретичні засади змісту навчання на курсах ПК формують: положення теорії, філософії та психології управління, філософії освіти та теорії управління освітою, управління післядипломною педагогічною освітою, професійною освітою, теорії організаційного розвитку та лідерства, наукових засад використання сучасних ІКТ в управлінській діяльності.

Важливою умовою успішної реалізації змісту навчання директорів опорних шкіл на курсах ПК є прогнозованість його результатів та спрямованість на розвиток, що досягається у процесі інтеграції когнітивної, діяльнісної, ціннісної складової змісту і передбачає розвиток управлінських

компетентностей керівників опорних шкіл шляхом: *поглиблення знань* з філософії сучасної освіти й освітнього менеджменту, управління людськими ресурсами, теорії функціонування освітніх систем та навчальних закладів в умовах трансформаційних змін; *вироблення навичок і вміння* ефективного використання здобутих знань у практичній управлінській діяльності, побудові демократичної моделі управління закладом, взаємодії опорної школи і громади; *формування уявлень та цінностей* про необхідність і важливість процесу системних змін у державі, ролі і місця опорної школи у формуванні та розвитку громадянського суспільства, забезпечення права кожного жителя на здобуття якісної освіти, створенні умов комфортного навчання й розвитку дітей на засадах педагогіки партнерства; *усвідомлення* соціальної важливості й необхідності створення і функціонування опорної школи як ефективної моделі забезпечення права кожній дитині рівного доступу до якісної освіти, зокрема – профільного навчання, яка реалізується у процесі активної взаємодії школи, влади і громади. Зміст навчального процесу передбачає розкриття ключових питань проблеми, зокрема:

- визначення сутності опорної школи як об'єкта управлінської діяльності її директора;
- розвиток демократичної моделі управління опорною школою як закладом інноваційного типу, що знаходиться у постійному перетворенні й базується на принципах: дитиноцентризму, відкритості й прозорості, інтегративності, свободи слова і верховенства права, системності і взаємозв'язку, інноваційності, акмеологічного впливу, активності, динамічності й мобільності, диференціації, рефлексивності;
- формування уявлення про управлінські компетентності директора опорної школи як інтегративної багаторівневої системи, що підпорядковується законам суспільно – політичного і соціально – економічного розвитку й суттєво впливає на результати роботи закладу;
- освітнє лідерство (індивідуальне та інституційне) як нова управлінська парадигма, що розглядається як невід'ємна складова формування

- позитивного іміджу опорної школи та її керівника у громаді району, села/селища, об'єднаної територіальної громади;
- розвиток громадянських компетентностей як ціннісної складової управлінської діяльності директора опорного закладу освіти;
 - опорна школа як центр профільного навчання, що гарантує високу якість освіти учнів, створює умови для формування власної освітньої траєкторії кожної дитини;
 - розвиток ключових і специфічних навичок інформаційного і цифрового суспільства, ефективне впровадження сучасних ІКТ в управлінську діяльність, НВП;
 - формування й розвиток філософії життєвого навчання керівника, що носить прогностичний характер і зорієнтоване на усвідомлення й прийняття складових освіти XXI століття: знання, навички і вміння, цінності, переконання й установки на розвиток.

Результати наукового пошуку, практичної апробації й впровадження розробленої програми і навчального плану в процесі курсів ПК директорів опорних шкіл у ЦППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України у період із січня по червень 2017 року показали, що закладені у них концептуальні підходи до обґрунтування методології та побудови змісту навчання директорів опорних шкіл зорієнтовані на виклики часу, демократичні перетворення у державі, процеси модернізації загальної середньої освіти, вимоги нової української школи, розкриття ролі і місця опорної школи у забезпеченні умов рівного доступу до якісної освіти.

Розв'язання поставлених у дослідженні завдань, розроблення концептуальних засадах розвитку управлінських компетентностей директорів опорних шкіл, визначення сутнісних характеристик і принципів демократичного підходу до управління опорною школою як закладу освіти інноваційного типу, розроблення, практична апробація та впровадження навчальних планів і програм курсів ПК керівників опорних закладів освіти

значною мірою доповнює теорію і практику управління освітою в сучасних умовах.

Література:

1. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні /Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ : Педагогічна думка, 2016. — 448 с.
2. Клокар Н.І. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти регіону на засадах диференційованого підходу : монографія / Н. І. Клокар. – К.: ТОВ «Ніка–Прінт», 2010. – 528 с.